

Beretning 2013

Eksamen, ikke eksamen, eksamen, ikke eksamen, eksamen.

Det er ikke fordi jeg er begyndt at stamme, men sådan har udviklingen været i Hobro Efterskoles forhold til Folkeskolens Afgangsprøve i gennem de mange år, jeg har været med. Vi startede skolen med at tilbyde eksamen, og I vil også have lagt mærke til, at min opremsning sluttede med eksamen. Vi mener at have fundet en model, således at vi genindfører muligheden for at aflægge folkeskolens afgangsprøve fra næste skoleår. Der tilbydes afgangsprøve i alle fag, og det er så op til forstanderen sammen med den enkelte elev og dennes forældre at fravælge eventuelle fag, hvor det ikke giver mening, at eleven aflægger Folkeskolens Afgangsprøve.

På nuværende tidspunkt er der vel ingen, der ved, om afgangsprøverne til den tid kommer til at se ud, som de gør i dag. Der er jo varslet en stor reform af folkeskolen, herunder afgangsprøverne.

Skolen og dermed også bestyrelsen har arbejdet med problemet gennem længere tid, og det har været et stort ønske at kunne tilbyde afgangsprøven. Det var så et af de resultater der kom ud af en temadag for bestyrelsen i efteråret, hvor vi satte fokus på skolens udvikling. Det er en dag jeg vender tilbage til.

Ordblindeefterskolerne har fået lavet en rapport, der hedder "Efterskolens betydning for unge ordblindes liv og uddannelse," udarbejdet af Center for Ungdomsforskning. Et af resultaterne herfra er faktisk, at de unge udtrykker vigtigheden af, at efterskolerne tilbyder mulighed for afgangseksamen i trygge rammer. Det underbygger altså vores antagelse af, at det er et af de ikke uvæsentlige parametre, når der skal vælges efterskole. Det er også en rapport jeg kommer til at vende tilbage til.

I bestyrelsen vil vi jo nødig beskyldes for at være politisk tonedøve, og hører man efter hvad vores nuværende Børne- og Undervisningsminister siger, så er det et udtalt ønske om, at så mange som muligt skal have en afgangsprøve.

I forbindelse med sommerferien 2012 oplevede vi et stort antal skolelukninger. Vi ved desuden, at mange skoler mangler elever. For et par år siden blev elevtallet også sat ned på Hobro Efterskole, der var ikke helt frivilligt, men mere af nød vi valgte den løsning. Vi kan ikke bare sidde med hænderne i skødet og se på udviklingen. Derfor var bestyrelsen samlet en lørdag med det formål at se på skolens udvikling. Jeg har nævnt et af tiltagene. Et andet tiltag blev værkstedsgaranti.

Indtil nu har det vel været sådan, et eleverne får en pakkedøsning med faglig undervisning og nogle værksteder, som de kan vælge mellem, uden sikkerhed for at deres valg bliver efterkommet. Hertil kommer så nogle valgfag.

Jeg tror, udviklingen i stigende grad går mod individuelle valg. Eleverne vil have mulighed for at sammensætte netop deres efterskoleophold og indholdet i det. Det giver nogle udfordringer for skolen. I først omgang har vi prøvet at tilbyde værkstedsgaranti, således at eleverne får opfyldt deres værkstedønske. Det betyder, at vi ikke kan være sikre på, at alle de tilbudte værksteder oprettes, og vi må tage højde for, at nogle værksteder må dubleres.

Det giver selvsagt også nogle udfordringer for vore medarbejdere. Det kan være, at de må undervise i noget andet, end det de plejer. Desuden giver det nogle udfordringer bygningsmæssigt. I næste skoleår er mekanikværkstedet uhyre populært. Det har således været nødvendigt at flytte værkstedet til større lokaler og foretage andre forandringer, der kom til at koste i omegnen af 1 mill.

I ovennævnte rapport kritiseres uddannelse vejledningen på ordblindееfterskolerne. Vejlederne er ikke altid gode nok til at identificere og vejlede ud fra elevernes reelle kompetencer. Hvis man forstår at bruge værkstedsgarantien rigtigt, findes der vel næppe bedre uddannelsesvejledning. Eleverne kan prøve sig selv af i relevante værksteder, og de kan efterfølgende blive vejledt med hensyn til ungdomsuddannelse.

I rapporten kritiseres også overgangen til ungdomsuddannelserne. Vi er ikke herre over hvilke hjælpemidler ungdomsuddannelserne stiller til rådighed for vore ordblinde elever, men vi kan sikre samarbejdet om overleveringen især med tanke på vores vision om, at alle vore elever får en ungdomsuddannelse.

I rapporten foreslås endvidere at eleverne hjælpes med at finde lære- eller praktikplads. Vi har før søgt Undervisningsministeriet om penge til en sådan mentorordning, og dengang fik vi afslag. Måske skulle ideen tages op igen. Kunne det tænkes, at der kunne findes finansiering af anden vej?

Jeg tror bare det er begyndelsen på en udvikling, hvor vi vil se endnu flere individuelle efterskoleforløb. Jeg vender tilbage til rapporten om ordblindееfterskolerne. Det helt overordnede krav til efterskolen fra de unge er, at de lærer noget. Det er da også sådan, at langt størstedelen af eleverne oplever, at de har udviklet sig fagligt i både dansk og andre fag. Det bygger dog på elevernes egen oplevelser.

Her på skolen kan vi jo dokumentere, hvor meget eleverne lærer. Sidste år omtalte jeg, at alle elever bliver testet i læsning ved skoleårets start og igen hen mod slutningen. Det giver et billede af, hvor meget den enkelte er rykket i faglig henseende. Det er projekt, der er videreført og udbygget i år. Man kunne måske overveje at tilbyde en lignende ordning i andre fag. Jeg er ikke utilbøjelig til at tro, at det er noget, der yderlige kunne udbygges med nogle individuelle tilpassede løsninger.

På bestyrelses visionsdag diskuterede vi også, hvordan skolen kunne tiltrække flere piger. Der kom mange ideer frem, men ikke nogen entydig konklusion. I førnævnte rapport fremlægges en i den sammenhæng interessant konklusion. Pigerne finder det at være ordblind mere tabubelagt end drengene og vil derfor i nogle tilfælde fravælge en ordblindееfterskole, hvis der udelukkende kredses om ordblindheden. Markedsføringen mod pigerne må altså være anderledes end mod drengene. Det er således en opgave for skolen, der står hen til fremtiden at løse.

It betragtes vel efterhånden som en uundværlig og integreret del af ordblindeeundervisningen. Så selvfølgelig at det ikke medtages som et selvstændigt emne i rapporten om ordblindееfterskolerne. Det nævnes som en almindelig del af undervisningen. IT-rygsækkens tid er ikke slut endnu, men det er et område i rivende udvikling især inden for tablets og de nyeste telefoner. Det drejer sig om apps til oplæsningsprogrammer, talegenkendelsesprogrammer og meget andet. Eleverne har Ipone og I pads, og skolen må være med og kunne hjælpe med at finde de rigtige teknologiske løsninger for den enkelte elev.

Staten har bevilget penge til et projekt, hvor 3F i samarbejde med jobcenter og uddannelsesinstitutioner skal prøve at finde teknologiske løsninger på virksomheder og for virksomhedernes medarbejder med

læseproblemer. Så samfundet har fået øjnene op for teknologien, så den bliver lige så almindelig for de kommende medarbejdere på virksomhederne som kuglepennen var for min generation. Vi har derfor besluttet, at alle elever fra næste skoleår udstyres med en såkaldt tablet – og her står Ipad særdeles stærkt. Det betyder, at skolepengene sættes lidt op, men alle forældre har vist indtil nu betragtet det som en god ide.

Vi har i mange år – ja vel egentlig altid – haft en tradition for at forstander, formand og revisor gennemgik udkastet til budget, inden det kom i forretningsudvalget. Jeg har så opdaget, at selv om vi har haft det samme revisionsfirma altid, så skifter man revisor med mellemrum. Det er godt nok, og i år kom der nogle helt andre vinkler på vores snak med revisoren. Han spurgte lidt til elevtilgangen, og vi måtte jo meddele, at det gik lidt mere træg, end det havde gjort for år tilbage. Herefter påpegede revisoren, at skolen har en god økonomi og er velkonsolideret. Vores renteomkostninger er under det halve af, hvad skoleformen har som helhed, og vores likviditetsgrad er ca. det dobbelte af skoleformens. Han synes derfor, det var værd at overveje, om der bygningsmæssigt skulle satses med henblik på at sikre skolens fremtid. Også under indtryk af, at det på nuværende tidspunkt er meget billigt at låne penge.

Vi havde ikke lige set det komme. Nu skal man jo ikke kaste sig ud i en stor investering, fordi revisoren siger det, men han har selvfølgelig ret i, at det er værd at lege med tanken. Vi har i de sidste par år måttet leve med et vist frafald af elever skoleåret igennem – det afspejler sig tydeligt i det regnskab, som vi kommer til. Kunne vi mindske dette frafald, ville indtægten herfra sagtens kunne finansiere et større lån. Så er spørgsmålet bare, hvad det er for et byggeri, der kan mindske frafaldet af elever. Det mest nærliggende vil jo være at spørge dem selv. Det er skolen så i gang med nu, og det er meningen, at det skal indgå i beslutningsgrundlaget for, om der skal bygges, og i givet fald hvad der skal bygges.

I rapporten fra ordblind efterskolerne fremhæver eleverne, at det er rart at gå på en efterskole, hvor alle har samme problem. Det betyder for en del unge, at de for første gang ikke føler, at det er dem, der er noget galt med, og at de nu har følelsen af at være inkluderet i et fælleskab. Det er helt i overensstemmelse med egen undersøgelse tilbage fra 1989 og en senere af Christian Quvang fra 2009, så det må vel efterhånden siges at være veldokumenteret. Jeg er derimod mere usikker på, hvordan det rimer på tidens trend med inklusion.

I folkeskolen er den almindelige specialundervisning afskaffet, og alle elever skal rummes i normalundervisningen. Kan man i et sådant samfund blive ved med at have specialefterskoler? Efterskoleforeningen argumenterer med specialefterskolernes berettigelse ved, at vi her kvalificerer de unge til på værdig vis at blive inkluderet i samfundet. Her på skolen gør vi i lighed med enkelte andre skoler det, at vi søger om ekstra ressourcer til at inkludere særlige elever med f.eks. diagnoser.

Med de eksempler jeg nu er kommet med, er det vist tydeligt, at der ikke er enighed om, hvad inklusion dækker over. Det ser ud til, at vi hver især finder vores egen betydning af inklusion. Jeg har før sagt, at vi i bestyrelsen bryster os af ikke at være helt politikertonedøve. På den ene side hører jeg politikere fremhæve det store og betydningsfulde arbejde, der udføres på ordblind efterskolerne, og det er ingen tvivl om at ordblindhed har stor politisk bevågenhed. Alle politikere er klar over, at det er et handicap i vores nuværende samfund præget af literacy.

På den anden side kunne vi ind i mellem også få den grimme tanke, at inklusion i lige så stor udstrækning handler om økonomi pakket ind i ideologi. Det er sjældent noget, der kaster flere penge af sig. Jeg tror det bliver meget vigtigt i den kommende tid at have et klart budskab om, hvorfor denne skole er uundværlig.

På efterskolernes årsmøde stillede styrelsen forslag om et socialt taxameter. Forslaget var delt i to, og i første del ønskede styrelsen mandat til at forhandle socialt taxameter ud fra en model om, at der blev tilført flere penge til efterskoleområdet. Hvis det ikke kunne lade sig gøre, ønskede styrelsen endvidere mandat til at forhandle en omfordeling af det bestående taxameter tilskud, således at der blev penge til at indføre et socialt taxameter.

Det første forslag er nemt nok at gå ind for, det bliver staks værre med det næste forslag. Vi kan jo alle regne ud, at skal nogle skoler have mere, skal andre have mindre, hvis det er den samme lagkage, der skal deles på en ny måde.

Undervisningsministeren gav også udtryk for på årsmødet at hun gerne ville diskutere indførelse af et sådan socialt taxameter.

Inden vi nåede til afstemningen var der gruppearbejde. Jeg kom i en gruppe, hvor vi skulle diskutere vores holdninger til indførelse af socialt taxameter. Vi var 7-8 stykker tilfældige personer i gruppen, jeg var den eneste der repræsenterede bestyrelse, de andre var ansat i en eller anden funktion. Jeg kunne høre på diskussionen, at ikke alle skoler synes det er en god ide med et socialt taxameter.

Da det så viste sig, at der i gruppen var flertal for at indføre det, begyndte der at komme konkrete eksempler på elever, som man havde på de forskellige skoler, og som man tænkte kunne være opfattet at et socialt taxameter, hvis det fandtes. Jeg kunne så godt høre, at det nogle skoler opfattede som elever, der kandiderer til socialt taxameter, var regulære elever på andre skoler.

Styrelsens forslag blev efterfølgerne vedtaget på generalforsamlingen, dog ikke i enstemmighed. Der forestår derfor et stort arbejde med at få defineret, hvilke elever der kunne være omfattet af socialt taxameter, og jeg tror også, der vil komme et internt rivegilde skolerne imellem

Alle skoler mener således, at de tager et socialt ansvar, og ser man på skoleformen som helhed, viser det sig at efterskolerne har en større del af elever, der har haft kontakt til sociale myndigheder end elever i folkeskolens ældste klasse. Og en af anbefalingerne i rapporten om ordblindeefterskolerne er, at man kunne overveje at opprioritere lærerstyrede sociale aktiviteter over længere tid skoleåret igennem, da de udsatte unge ordblinde har fordel heraf. Det er vel så sådant noget et socialt taxameter bl.a. skal bruges til, men jeg er bare ikke sikker på, at det er en given sag at ordblindeefterskolerne medtænkt under et socialt taxameter. Det skal der fortsat kæmpes for.

Lige nu er der jo som bekendt konflikt mellem Moderniseringsstyrelsen og Frie Skolers Lærerforening om lærerens overenskomst, som nærmer sig sin afslutning. Det har betydet, at der ikke har været elever på Hobro Efterskole siden påske. Ministeriet har bestemt hvilke skoler, der skal deltage i lockouten, herunder var altså Hobro Efterskole. Vi har ingen indflydelse haft på det. Da rigtig mange af vore lærere er organiseret i Frie Skolers Lærerforening, er det blevet besluttet at sende eleverne hjem, mens konflikten står på. Eleverne må sådan set gerne være på skolen, men vi er ikke i stand til at give undervisning, og det

er desuden vurderingen, at det personale, der er tilbage, heller ikke på betryggende vis er i stand til at føre det nødvendige tilsyn.

Lige nu vurderer vi, at konflikten er neutral i økonomisk henseende for skolen. Der spares noget lærerløn, men samtidig mistes indtægter fra forældrebetaling og formentlig også fra kommunal støtte. Nu starter skolen jo så igen på mandag, og der skal nok blive forskelligt der skal samles op.

Det her er ikke vores konflikt med lærerne. Det handler nærmere om nogle overordnede samfundsmæssige spørgsmål. Jeg har fuld forståelse for, at lærerens arbejdstidsaftale skal revideres og moderniseres. Det trænger den til, og det tror jeg giver god mening. Jeg havde gerne set at det var sket ved forhandling i stedet for et regeringsindgreb, jeg har ikke haft tid til at sætte mig ind i lovforslaget her i eftermiddag, men så vidt jeg kan forstå gælder den nye arbejdstidsaftale fra 1. aug. 2014, så der bliver god tid til at sætte sig ind i det. Der forestår et stort arbejde med at få det implementeret lokalt, så lærerens engagement i modstand mod de nye arbejdstidsaftaler kan vendes til en positiv energi til gavn for skolen.

Regnskabet for 2012 viser et underskud på 258.000 kr. mod et budgetteret overskud på 404.000 kr. Det er et resultat som bestyrelsen finder klart utilfredsstillende. Når det er gået så galt, skyldes det for en meget stor dels vedkommende et stort frafald af elever i foråret 2012. Desuden lykkedes det ikke helt at fylde skolen op til skoleårets start 2012. Det har således givet en mindre indtægt på 646.000 kr.

Skolen har de seneste par skoleår haft en stor frafaldsprocent, samtidig har suppleringsvnen ikke været tilstrækkelig til at neutralisere frafaldet. Bestyrelsen har haft fokus på frafaldet, og især på elever, der når de stopper på skolen, siger, at de gør det på grund af manglende trivsel. Der er forsøgt med forskellige tiltag, men først i indeværende skoleår er det lykkedes at knække denne kedelige udvikling. Frafladet er således markant lavere i skoleåret 2012/13 og samtidig er suppleringsvnen betydelig forbedret. Samtidig kan vi så glæde os over, at skolen er fyldt til det kommende skoleår, og der er oprettet venteliste. Vi regner derfor med, at de tiltag jeg har nævnt ovenfor, er begyndt at virke, og det vi kan lære heraf er, at det er nødvendigt med konstant udvikling af skolen. I samme øjeblik man slapper lidt af, bliver man straffet.

I regnskabet har vi endvidere måttet konstatere en overskridelse på kontoen for undervisningsmidler. Det er et problem skolen også tidligere har haft. Bestyrelsen har fået en forsikring om, at der var ændrede procedurer omkring denne konto, så det ikke skulle forekomme. Vi må konstatere, at disse procedurer ikke er tilstrækkelige, så de er blevet ændret. Samtidig må vi konstatere, at den løbende kontrol af budgettet, bestyrelsen modtager på hvert bestyrelsesmøde, ikke er tilstrækkelige. Også her må der foretages en opstramning.

I regnskabet fremgår endelig, at skolen for egen midler har foretaget en stor investering i et flis fyringsanlæg. Vores indestående i Sparekassen Hobro er således nedbragt noget, men skolen har stadig mere på kontoen end grænsen i forhold til indskydergarantifonden. Bestyrelsen har igen i år vurderet, at der ikke er risiko forbundet hermed.

Lad mig så slutte bestyrelsens beretning med at takke medarbejdere og forstander for veludført arbejde og pressen for interessen.

Da det er min sidste beretning som formand for skolen, vil jeg gerne personligt tilføje noget.

Jeg vil gerne takke medarbejderne for samarbejdet. Vi har ikke altid været enige, men vi har formået at være professionelt uenige, og hele tiden har vi bevaret dialogen, så samarbejdet aldrig er gået i stå. Til Birgith vil jeg gerne sige, at ud fra mit synspunkt er du den bedste forstander, skolen kan ønske sig. Det kan godt være, jeg ikke har sagt det til dig så tit, men jeg har ikke undladt at sige det til andre, når jeg er blevet spurgt. Til bestyrelsen vil jeg gerne sige tak, fordi der altid har været en behagelig stemning og en uformel tone i bestyrelsen, men også megen seriøsitet omkring de beslutninger, vi har skullet træffe. Tak for tilliden og for hjælpen, også når de svære beslutninger har skullet træffes.

Jeg er taknemmelig over at jeg har fået lov til at være med så længe.